

Service, Robert. *Lenin*, ev. Suat Kaya. Ankara: Abis Yayınları, 2014, 624s.

Deęerlendiren/ Reviewed by

Tamer YILDIRIM

Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü,
Felsefe Tarihi Anabilim Dalı, Sakarya/Türkiye
Assoc. Prof. Dr, Sakarya Universtiy, Theology Faculty, Programme in Philosophy and Religious
Studies, Department of History of Philosophy, Sakarya/Turkey
tyildirimakademi@hotmail.com
orcid.org/0000-0003-0033-0539

z

Vladimir İlyiç Ulyanov daha iyi bilinen adıyla Lenin, 1870'de Rusya İmparatorluğu'nun Simbirsk şehrinde doğmuştur. Sibirsk'teki liseden sonra Kazan niversitesi'nde eğitime başlamıştır. 1887'de hukuk eğitimine başladığında henüz on yedi yaşındaydı. Lenin, Karl Marx'ın düşüncesinden derinden etkilenmiştir. İlaveten Lenin, büyük abisi Aleksander Ulyanov, Nikolay Chernişevski, Nikolai Fedoseev, Georgi Plekhanov'dan da etkilenmiştir. Ekim devrimi St. Petersburg'da, Ekim 1917'de meydana gelmiştir. Lenin, Ekim ayında ikinci Sovyet Kongresine katıldı ve hkmetin kurulduğunu ilan etti. Lenin 1924'te Sovyetler Birlięi, Moskova'da ölmüştür. Lenin duygusal, karamsar ve değişken, başkalarını eleştirmede ölçsüz, bir din muhalifiydi. Robert Service, Lenin'in yönetimini totaliter olarak karakterize etmiştir ve Service göre Lenin bir tek parti diktatrdr. Fakat Lenin'in fikirleri ve projesi bu yüzyılın jeopolitik gerçeklerini yaygın bir biçimde şekillendirmiştir. Onun hem ideolojiye katkısı hem de sosyo-politik-ekonomiye etkisi yirminci yüzyıla birçok yönden egemen olmuştur. Bu kitap Lenin hakkında geniş bir biyografidir.

Anahtar Kelimeler: Felsefe Tarihi, Lenin, Marksizm, Kitap Değerlendirmesi.

Abstract

Vladimir İlyi Ulyanov, better known by his alias Lenin Lenin was born in Simbirsk, Russian Empire, in 1870. After high school in Simbirsk, Lenin studied at the university of Kazan. He began the study of law in 1887 when he was only seventeen. Lenin was deeply influenced by Karl Marx thought. In addition to Lenin was also influenced by elder brother Aleksander Ulyanov, Nikolay Chernyshevsky, Nikolai Fedoseev, Georgi Plekhanov. February Revolution broke out in St. Petersburg, in February 1917. Lenin attended the Second Congress of Soviets on October, and announced the creation of the government. In 1924, Lenin died in Moscow, Soviet Union. Lenin had been an intensely emotional, moody and volatile, enomous in his critique of others, a critic of religion. Robert Service have characterised Lenin's administration as totalitarian and in according to Service, Lenin was also a one-party dictatorship. But the ideas and the project of Lenin have had widespread consequences in shaping the geo-political realities of this century. He have both the ideological and the socio-politico-economic influence of his contributions have in many ways dominated the twentieth century. This book is an extensive biography of Lenin.

Keywords: History of Philosophy, Lenin, Marxism, Book Review.

Robert Service, Rusya'daki Ekim Devrimi'nden J. Stalin'in ölümüne kadar ki süreçte SSCB'nin tarihini araştıran İngiliz bir tarihçidir. Sayıları yirmiye yaklaşan eserlerinden *Lenin*'in yanında *Troçki* ve *Stalin* ile ilgili yazdığı biyografiler en çok okunanlarıdır. Eserin Türkçe basımını gerçekleştiren yayınevi *Lenin ve Troçki* kitaplarını çevirmiş fakat *Stalin*'i çevirmemiştir. Oldukça tartışmalı bir isim olan Stalin'in arşivlerin açılmasından sonra yazılan biyografisinin çevrilmesi Türkçe okuyucular için bir kazanç olacağı kanaatindeyiz. Elimizdeki eser aslında yazarın *Lenin: A Political Life* adlı üç ciltlik eserinin -ki bu ciltler 1985, 1991 ve 1995 yılında basılmıştır- kısaltılarak 2000 yılında biyografi olarak yayımlanmış halidir. Service'in yazmış olduğu biyografiler özellikle sol düşünceye mensup yazarlarca eleştirilmiştir. Bu eleştirilerin haklı olduğu veya olmadığı unsurlar bulunmaktadır. Eleştirilerin en önemli sebebi eserin Lenin hakkında oluşturulan mükemmel resmi bozmuş olmasıdır. Çünkü Service'in oluşturmuş olduğu biyografide karşımıza bilgi, ahlak ve yetenek konusunda sorunlu bir kişi çıkmaktadır. Fakat eser, SSCB'nin yıkılmasından sonra yasaklı olan Lenin belgelerinin kullanıma açılmasından sonra yeni belgeler kullanılarak oluşturulmuştur. Buradaki temel husus şu: bu konularda verilen bilgiler tarihsel açıdan sorunlu mudur? İngiliz Üniversitelerinin Tarih bölümlerinde görev yapan bir akademisyenin Rusça kaynaklara dayanarak oluşturduğu bilgilerin güvenilirliği konusunda şüphe yok, fakat bu bilgiler üzerine yapılan değerlendirmeler bugüne kadar anlatılan Lenin'e uymamaktadır. Aslında Service, Lenin'i kötülemek veya kötümser bir bakış açısıyla ele almaya çalışmamaktadır; teorik yeteneklerini övdüğü yerler bulunmakla beraber katı ve dogmatik olarak değerlendirmesi de söz konusudur. Dolayısıyla belgeler ve bilgilerden hareketle belirtilen durumlar ifade edilmektedir. Bunun sonucunda işçi dostu, ezilmişlerin kardeşi değil, gaddar bir Lenin portresi ortaya çıkmaktadır. Diğer bir eleştiri noktası da Lenin'in felsefe ile ilgili eserlerinin olması gereken biçimde değerlendirilmemesi konusudur. Rus ve Yunan dili lisans eğitimi almış bir tarihçiden bir biyografi kitabında hayatı incelenen kişinin felsefi eserlerini onları geliştirecek bir şekilde ele alması beklenemez. Dolayısıyla eser Marksist yazarlarca eleştirilse de günümüzde Türkçedeki en güvenilir ve en bütünlüklü Lenin biyografisi olma özelliğini taşımaktadır.

Lenin'in hayatını dönemine ilişkin daha bütüncül bir perspektifle yazabilmek için Rusya'ya gidip Lenin'in kaldığı önemli yerleri ziyaret etmiş, zaman ve mekân duygusunu edinmeye çalışmış olan Service göre, 1990'da Moskova'daki arşivlerin açılmasına kadar bu tür bir biyografi yazılamazdı. Çünkü tarihteki Lenin, Sovyet devleti tarafından diğer insanlardan gizlendi. Çağdaş resmi imaja uymayan belge, anılar gizli tutuldu. Dosyaların gizliliğinin kaldırılması bu eserin sadece bir analiz değil mevcut biyografilerden daha farklı bir niteliğe ulaşmasını sağladı.

Eser, "Giriş", "İsyanın Doğuşu", "Lenin ve Parti", "İktidarın Ele Geçirilmesi", "Devrimin Savunulması", "Lenin: Ölümünden Sonra" bölümlerinden oluşmaktadır. Genel olarak baktığımızda yazara göre Lenin, saatli bomba gibi her zaman patlama olasılığı olan biriydi. Entelektüel etki onu devrime doğru itmiş ve içindeki öfke de güdüsünü tutku haline

getirmişti. Lenin proletarya sevgisinden çok yıkıcılığa tutkun biriydi. Öfke patlamaları o kadar şiddetliydi ki, ruhsal dengesi, hatta sağlığı konusunda bile ciddi sorular ortaya atılmıştı. Lenin'in şiddete gerçek bir düşkünlüğü vardı. Kişi olarak öldürmek, sakatlamak hatta bir kasabı seyretmek gibi eylemleri tavsiye etmekten haz duyardı ve bu haz Rusya'ya dönüşünden önce yoğunlaştı. Lenin'in işçilerle öğrencilerin silahlandırılması ve onlara Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi'ne bağlı olup olmamalarına bakılmaksızın devrimci faaliyetle uğraşmalarına izin verilmesi gerekliliğine inanmaktaydı. Casuslar öldürülmeli, polis karakolları havaya uçurulmalı, bankalar soyularak ayaklanma için ihtiyaç duyulan kaynak sağlanmalıydı (s. 219-20). Önerdiği taktikler sadece ürkütücü değil uygulanması da imkânsızdı. Lenin bunlarla içindeki öfkeyi dile getiriyordu. Bu düşünceler devrimden sonra da devam etti. Lenin, sadece zengin azınlığı değil kır nüfusunu da yıldırma istiyordu. Korkunç olan ibret amaçlı şiddetin istenmesiydi. İdam veya hızlı bir ölüm değil, Lenin, açık infazlar istiyordu. 20. Yüzyıl Avrupa savaşı uygulamalarını Orta Çağlara çevirdi. Hiçbir ahlaki eşiğe takılmadı. Hatta Lenin, bir mektubunda M. Gorki'ye şöyle yazmıştır: "Gerekli olan insanlara ideal olarak baskı uygulanmasına karşı olmamıza rağmen onların başına vurmak, acımadan dövmektir" (s. 332-33). Bu sözler devrimde başarılı olmak için duygularına güvenmesi gerektiğini bilen bir adama aitti. Sadece partinin düşmanlarına karşı değil herhangi bir kişiye karşı da amansız bir şiddet kullanmaya niyetlenen bir adam. Daha güçlü itkilerini bastırma o kadar da zor olmuyordu. Bunu çok kolay yapıyordu ve meslek hayatı boyunca olandan daha da büyük bir kolaylıkla yapıyordu. Önemli olan acil siyasal görevdi. Normalde Lenin sakin ve deneyimsiz olmasına rağmen askeri kuvvet kullanma emri verme konusunda hiçbir engel tanımazdı ve verdiği emirler sonucu kan dökülmesi de uykularını kaçırmazdı. Lenin'e göre önemli olan çatışmayı kimin kazandığıydı. Sonuçta Lenin komünistler için şiddetin iktidarın elinde kullanıma hazır bir araç olması gerektiğinde ısrar etmişti. Hatta 1920'de Avrupa sosyalist federal rejimi yönetmeyi hayal ediyordu. Yazdığı bir yazıda şöyle der: "Yeşiller kılığında (daha sonra suçu onlara atarız) kulakları, papazları, toprak sahibi soyluları asalım. Asılan her biri için para ödülü". İşte bu, hem sınıf savaşçısı Lenin, hem de heyecanlı politik plancı Lenin'di. Önerdiği türden gizli kapaklı korkunç hareketler pratikte bir fark oluşturmayacaktı. Aksine, papazların asılması pek çok Polonya yurttaşını Kızılların aleyhine çevirirdi (s. 487). Polonya'nın alınması için Lenin'in bunu önermesi de oldukça gaddarca diyebileceğimiz bir niteliği kendinde bulundurmaktadır.

Lenin'in üzerinde etkili olan kişilere baktığımızda, kişiliğinin niçin bu şekilde oluştuğu daha iyi anlaşılır. Lenin'in üzerinde etkisi olan sadece Marksizm değildi. Yaşamının ileriki yıllarında N. Makyavel ve C. Darwin, Ortodoks Papaz Gapon, Harriet Beecher Stowe, N. Çernişevski'nin belirgin bir etkisi oldu. Marksizm, Lenin'in düşüncesinin ana bileşenydi, fakat diğer bileşenlerle birleşerek somutluk kazandı. Lenin'in iki tane de yaşayan idolü vardı: G. Plehanov ve K. Kautsky. Bu iki idolüyle arasının açılacağını hiç düşünmemişti. Fakat ikisiyle de sonradan arası bozulmuştur. Tıpkı Marx gibi Lenin'in de çevresindekilerin çoğu

onu tümüyle reddedemeyecek kadar fazla hayranlık ve saygı duyuyorlardı. Fakat çok az dostu vardı (s. 289). Lenin için Marx, her zaman ayrı bir yere sahip olmuş, haklı da haksız da olsa Marx'a aşırı sadakat göstermişti. *Kapital'e* yönelik en hafif eleştiriyi bile kabul etmeyen, seküler bir mümindir. Lenin, ayrıca Aydınlanma felsefesinin mirası olan insanlığın mükemmelleştirilebileceğine derin bir bağlılığa sahip bir devrimciydi. Zaten 19. yüzyıl büyük sosyal teorisyenlerinin çoğu H. Spencer, A. Comte, J. S. Mill, J. Bentham, Marx, Engels 18. Yüzyıl Aydınlanma düşüncesinin mirasçılarıydı. Lenin, devrim konusunda her zaman Avrupalı bir perspektife sahip olmuş Alman Sosyal Demokrat Partisinin tutumuna rağmen kapitalizmin çöküşünün yakın olduğu inancını kaybetmemiştir. Lenin göre sosyalist partilerin görevi işçi sınıfı içinde devrimci siyasal mücadele için güçleri seferber etmektir. Pek çok ülkede sosyalist liderin şovenizme karşı çıkmaya son vermesinin önemi yoktu (s. 283).

Aile ilişkilerinde de durum çok farklı değildi. Aile içinde Lenin'in düşünsel dönüşümünde abisinin idam edilmesi etkili olmuştur. Bu idam bir gencin düşüncelerinin devrimci bir eylemciye dönüşecek kadar netleşmesine yol açtı. Lenin ailesinin yaşadığı duygusal etkileşimden nasıl yararlanacağını biliyordu. Daha sonra bunu siyasal yaşamında da kullanmıştır. Başkalarının onun isteklerini yerine getirmesi gerektiğini varsayar. Bu sayede doğal lider gibi görünüyordu. Yol açtığı sıkıntılar konusunda farkındalığını da azaltıyordu. Bu alışkanlıktan dolayı engellendiğinde aşırı sinirleniyor, kendisine karşı gelinmesinden nefret ediyordu (s. 110).

Lenin, kapitalizmi yıkmayı savunmasına rağmen kendi mal varlığıyla konforlu bir yaşam sürdüğü için eleştirildi. Hatta Lenin'in eğitim döneminde katıldığı bir grubu vardı. Bu grup, dünyayı alt orta sınıflar lehine değiştirmek istemesine rağmen sanayi işçileri ve köylülerle ilişki kurmak için hiçbir girişimde bulunmadı. Eski okul ve üniversitelerinin müfredatında bulunmayan konuları incelemeye kendilerini adanmış öğrencilerdi. Fakat asıl faaliyet, faaliyetsizlikti; kolektif entelektüel öz hazırlık (s. 104). Zaten Lenin, yaşamını işçi sınıfının davasına ayrılmaz bir biçimde adanmasına rağmen kendisini feda özelliğine sahip değildi. Lenin'in kafasında işçi sınıfının kendi diktatörlüğünü kurma ihtiyacını içeren bir stratejik yönelim vardı. Sorunun kaba hatlarını ortaya koyuyordu. Devrimci inisiyatif teşvik etmek ve birkaç yıl boyunca burjuva ahlakına ilişkin her tür düşüncüyü bir kenara itmek istiyordu. Fakat Ekim Devrimi'nden sonra düşünceleri değişti, seçkin otoriterizm ile kitlesel öz kurtuluş arasındaki her gerilimde Lenin'in önceliği rejimi güvence altına almak oldu ve bunun anlamı da genellikle otoriterizmin artışıydı (s. 419).

Lenin, partisinin iktidarı alacağını başlangıçta Rus veya yabancılar öngörmemişti. 1. Dünya savaşı olmasaydı Ekim Devrimi olmayacaktı. Lenin'e imkân veren savaş dönemindeki ekonomik alt üst oluş, yönetimin çöküntüye uğraması ve siyasal kargaşaydı. Lenin, kendi düşünce ve davranışını öne çıkan fırsatlara uyarlamıştı. Geçici hükümet düşebilecekken Lenin'in kararlılık ve cesareti hükümeti aşırı otoriter bir siyasal düzene

götürdü. Bu da iç savaşı kaçınılmaz hale getirdi. Ve sindirme operasyonu uyguladı. Önemli hatalar yapmasına rağmen siyasete sezgisel yaklaşımı ile çelişen bilimsel tutum sahibi olarak görünmüştü. Marksizm'i kendi istediği devrim tipine doğru çekmişti. Lenin, iktidara geldiğinde iktidarını pekiştirmek için Savnarkom ve Çekya'yı kurdu, Komünist Enternasyonel'i topladı ve Kurucu Meclisi dağıttı. Bu dönemde Lenin'in etik kaygısı ortadan kalktı, diktatörlük ve şiddet meşrulaştırıldı. Lenin, siyasal öncüyü ve sert liderlik ihtiyacını sıkı sıkıya savundu. Lenin, partisini kendi Marksizm'inin saflığına ve tek doğru politikaları içerdiğine ikna etti. Stratejisi, kurumları ve varsayımlarıyla Lenin, ülkesindeki ve dünyadaki aşırı sol sosyalizm üzerinde uzun süreli bir etkiye sahip oldu, tek partili, tek ideolojili devletin kurucusuydu fakat taslakları zorunlu pratik konularda belirsizliklerle dolu olarak kaldı. Liderliği övüyor ve yanılmaz politikalar üretme yeteneğinde olduğunu savunuyordu; aynı zamanda öncü partinin gerekliliğine de inanıyordu. 1919'da parti kongresinde parti lideri olarak kendisini dayattı ve hemen her temel politikada kendi bildiğinde ısrar etti. Fakat 1920'ye kadar Lenin'in aşırı sol gruplar haricinde sevilmemesi söz konusudur. 1921-2 yıllarında tek partili, tek ideolojili devletin kamu kurumlarının üst mevkilerine Bolşevikler getirildi. Muhalifler tutuklandı. Her türlü muhalif ulusal, dini ve kültürel görüşe karşı Marksist öğretiye resmi öncelik verildi. Lenin'in partisinin beklentisi er ya da geç dünyanın komünizme kazandırılmasıydı (s. 522).

Kitapta ele alınan en önemli konulardan birisi de Lenin, Stalin ilişkisidir. Buna göre Lenin, Stalin'i enternasyonelin ilkelerine ihanet etmekle suçlarken önde gelen Alman sosyalistleri Lenin'e aynı eleştiriyi getiriyordu. Hatta son dönemlerinde Lenin, Stalin'i her şeyiyle olumsuz bir karakter olarak tanımlamaya başladı. 1912'de ona "Harika Gürcü" diye hayranlığını ifade etmişti ve Ekim Devrimi'nden sonra devletin amansız bir enerji isteyen işlerini ona vermişti. Fakat Stalin'in diğer özelliklerini önemsememişti. Stalin, Lenin'in kaba ve nahoş bulduğu özelliklere sahipti. Zaten son dönemlerinde Stalin, Lenin'in yoldan çekilmesini isterken Lenin de 1923'te Stalin'i genel sekreterlikten almak istiyordu (s. 557-9). Fakat bunu gerçekleştirilmeden ölmüştür.

Lenin ölünce na'sını bilim insanlarının mumyalanması için gereken deneyler yapılması için bekletildi. Lenin'in na'sının sergilenmesini işçilerin isteği gibi belirttiler fakat bu, Politbüro'nun isteğiydi ve siyasi bir kurgu olarak olay böyle gösterildi. Özellikle Stalin, na'sın SSCB ve dünyanın diğer yerlerinden gelecek olan komünistleri birleştirici bir obje olarak hizmet edeceğine inanmaktaydı. Lenin'in ölümünden sonra Lenin'in yazıları kutsal kitap statüsü kazandı ve basılı her şeyden daha büyük siyasal ve kültürel bir anlam kazandı. Beyin dokusundan kesitler toplanarak dehasını keşfetmek için araştırma başlatılarak onun şerefine bir beyin enstitüsü kuruldu. Bütünsel bir ideoloji ortaya çıkarıldı: Marksizm-Leninizm. Lenin'in Marx-Engels düzeyinde bir düşünür olduğu iddia edildi. Bazı şeyler sansürlenerek Lenin'i bir aziz gibi görmek gerektiği vurgulandı. Devlet propaganda daireleri bu amaca yönelik görevlendirildi. Amaç; Lenin, sadece Bolşevizm ve dünya devriminin tarihinde kahraman bir figür olarak tanımlanmamalı, her şeyi bilen devrimci bir

azizin mistik statüsüne sahip olmalıydı. Teorisyen, propagandacı ya da parti örgütçüsü olarak hiçbir leke sürülmesine izin verilemezdi, Marx ve Engels'in tek büyük halefi olarak kutsanmalıydı, Bolşevik partisinin kurulması, Ekim Devrimi ve iç savaştaki önderliği övülmeli, parti başkanı, savaş planlamacısı ve devlet adamı olarak zekâsı selamlanmalı, yoldaş, eş olarak insani özellikleri yüceltilmeliydi. Yıllar geçtikçe Lenin ile ilgili söylenen her şeyin komünist siyasal liderliğin acil çıkarlarına uygun olması gereği daha fazla öne çıktı. Bu yüzden biraz kusurlu görünen şeyler bile tarih kitaplarından çıkarıldı. Sonuçta büyük ölçüde hayali bir Lenin, sadece iktidarı elinde tutanlarla yakın işbirliği içinde bulunan bir Lenin tasviri oldu. Lenin'e saygı popüler bir duygu haline gelmediği takdirde SSCB, Ekim Devrimi ve Marksizm-Leninizm doğrulanamazdı. Dolayısıyla partinin kurucusunun kültü halefleri için bir seçenek sorunu değildi. Siyasal bir zorunluluktan ve SSCB'nin sonuna dek de öyle kaldı. Stalin, 1928-9 Beş Yıllık Planını başlatarak köylüleri kolektif çiftliklerde topladı, direnişleri bastırды, milliyetçileri, dini liderleri, eleştirel aydınları ve parti içi muhalifleri tutuklayıp hapse attı. 1937-8'de büyük şiddet dalgasını başlattı. Bu dönemde de mevcut duruma uygun bir Lenin yarattı. Stalin'in Lenin'i Stalin'in dostu olmuştur. Buna göre Lenin, Stalin'in tavsiyelerine güvenmiş ve onu en değerli halefi olarak görmüştür. Lenin'in siyasal vasiyetinin içeriği yayınlanmadı ve muhalifler kurşuna dizildi veya Gulag çalışma kamplarına atıldı. Stalin, kendini zamanının Lenin'i olarak lanse etti. Şiddet, hiyerarşi, düzen ve disiplin vurgusu tarih kitaplarında yerini aldı ve Lenin'in Marksizm'inin karmaşıklığı giderildi (s. 574-6).

Marx, Engels ve Lenin, seküler bir Marksizm-Leninizm üçlüsü oluşturuyorsa, o zaman Sovyet propagandacıların en fazla ele aldığı Marx ve Engels değil Lenin'di. Lenin, Marksizm-Leninizm'in yaratıcısı olarak görünüyordu ve giderek Marksizm-Leninizm-Stalinizm propagandası yapıldı. Stalin, Lenin'in dünya üzerindeki temsilcisi olarak tanımlandı. Sovyet rejimi, yurttaşlarına Leninist mirasın asla yok edilemeyeceğini aşmak için her şeyi yaptı. Bu tarihsel Lenin'in bozulmuş haliydi. Kökenindeki Rus olmayan unsurlara yer verilmedi, kıdemli Bolşevikler dışında kimse onun büyük babasının Rus olmadığını bilmiyordu. Soylu ve ailesinin rahat bir yaşam sürdüğüne nadiren işaret edilirdi. Klasik eğitimi, köylü sosyalist terörizme sempatisi, sürgündeyken bile ayrıcalıklı yaşam tarzı kamuoyuna taşınmadı. Lenin'in başka düşünür ve siyasetçilerden düşünceler aldığına değinmek ilkelere ters bulundu. Marx ve Engels'in etkisi bile hafifsendi. Yaşamının mahrem yönleri tamamen gizlendi. Evliliği siyasi partnerlik olarak betimlendi, İnessa Armanad'la gayri meşru ilişkisi yasaklı bir konuydu (s. 576-7).

Leninizm, Ortodoks Hıristiyanlıktaki binyılcılığın (toplumda bin yıllık bir döngüye dayalı olarak her şeyin değişeceği şeklindeki inanç) yanı sıra 16. Yüzyıl Calvinizm'i ile karşılaştırılır. Fakat sorun şu ki, bu geleneklerin 1900'lerden sonra yeniden doğması kaçınılmaz değildi. Bu, bir Rus Marksist partisini gerektiriyordu. Daha özel olarak da bir Lenin'in varlığını gerektiriyordu ve Lenin tarafından kurulan devlet yetmiş yıldan fazla ayakta kaldı. Olağanüstü bir hızla kuruldu. 1917-19 arasında Lenin'in önderliğinde asli iş

tamamlanmıştı. Siyaset tekelleştirilmiş ve merkezileştirilmişti. Baskı aygıtları tamamen partinin denetimindeydi. Ekonomiye devlet mülkiyeti ve düzenlemesi nüfuz etmişti. Din sistematik olarak baskı altındaydı. Ulusal özlemlere şüphe ile bakılıyor, sanatsal ve entelektüel kültür sistematik baskı altındaydı. Eğitim ve hukuk komünist isterlere göre oluşturuldu. İktidardakiler toplumu düşünce aşılıp seferber edilecek bir kaynak olarak görüyorlardı. Bağımsız ara örgütlenmelere karşı savaş başlatılmıştı. Lenin'in zamanında bu bina yerinde duruyordu fakat Stalin onu köklü bir değişikliğe uğratarak kişisel despotizme dönüştürdü ve partinin Sovyet devleti içindeki otoritesini azalttı. Stalin, sadece sınıfsal, siyasal ve dini düşmanlarına karşı değil kendi devlet ve partisinin kadrolarına karşı bile şiddet kullandı. Batılı komünistler görev duygusuyla Moskova'nın çizdiği portrenin yolundan gittiler kendi Lenin'lerini Stalin'den aldılar ve Stalin'in 1953 yılında ölümünden sonra Stalin'in haleflerinin Lenin ve Stalin'in her konuda aynı fikirde olmadığını açıklaması onlar için şok oldu. N. Kruşçev, Stalin'i yerinden oynatırken Lenin'in statüsünü eskisinden de yukarı çekmek zorunda hissetti. Lenin'in Stalin'in ölümünden sonra yeni resmi biyografisi yayınlandı. Amaç akademisyenleri serbest bırakmak değildi. Lenin'in yaşamına ilişkin Stalin dönemindeki yorumlara büyük ölçüde bağlı kalmaları istenirken, bunun tek istisnası olarak Lenin'le Stalin arasındaki her anlaşmazlığı açığa çıkarma konusunda serbest oldukları belirtildi (s. 578-81). Amaç yaptıklarından dolayı büyük bir nefretin oluşmasına sebep olan Stalin'i öteleyip Lenin'i tek örnek konumuna getirmekti.

Sonuçta Lenin, Rusya'da hala en popüler yöneticilerden biri olarak kabul ediliyor. Ona saygı, yaşarken onun politikasından zarar görenler arasında bile yaygın bir biçimde devam ediyor. Lenin, en azından şimdilik tamamen ölmemiştir. Onu öldürmek için anti Leninistler tek boyutuyla onu ele almıştırlar. Bunda kısmen belge ve bilgilerin eksikliği etkiliydi. Son zamanlara kadar Lenin'in eğitimi, maddi koşulları, fiziksel sağlığı ve ilişkilerine dair belgelere erişilemiyordu. Bunlardan bazıları geleneksel ahlak açısından onu kötü gösterebileceği düşüncesiyle gizli tutuldu. Eşini aldattı, annesini ve kız kardeşini kendisi için kullandı, sağlığına düşküdü, Bolşevikler da dâhil Ruslara dair iyi şeyler düşünmüyordu. Şiddeti seviyordu, özel yazışmalarında kabaydı, mektuplarının alaycı dili yüzünden yayınlanması yasaktı. Tuhaf ve saplantılı bir kişilikti. Günlük rejiminde dakik, ofisi sessiz, kalemlerinin ucu açık, olacaktı. Beetthoven ve İnessa konusunda saplantılıydı. Yoldaşlarının özel yaşamlarına müdahil onlara tedavi olmalarını önerecek kadar kabaydı. Kendine hâkim biri değildi. İhtiyacı olan ilgiyi çekmeye çalışan şımarık bir çocuk gibiydi (s. 583-4). Kısaca Lenin, bir Tanrı değil insandı ve kusurları bulunmaktaydı. Koruma kanunları, belgelerin saklanması, yasakların getirilmesi insanları yüceltmek için yeterli değildir. Zamanın değişmesiyle yeni bilgi ve belgelerle çizilen sahte portreler deforme olabilir. Hayal kırıklığına uğramamak ve uğratmamak için gerçeklerden korkmamak lazım çünkü o bir şekilde de olsa kendini zamanı gelince ortaya koyacaktır.

